

Hejsan!

Dags för årets första Terve. Årsmötet är avklarat, mötet beslöt att köra vidare med samma besättning som föregående år.

Vi tackar för förtroendet och vi lovar att göra vårt bästa för föreningen.

Mitt första år som ordförande har gett mig en hel del nya erfarenheter och nya bekanta. Det tar lite tid att bli bekant med alla. Duktiga medarbetare gör också att det blir väldigt trevligt.

Det fina med en sådan här förening är att vi alla har en gemensam grund fastän ändå på något sätt olika.

På årsmötet fick vi oss till livs en hel del av de olika öden som vi råkat ut för.

Mycket roligt var det när ni nästan "stod i kö" för att berätta om era upplevelser.

En annan sak som bidrar till den i mitt tycke fina stämningen är den goda tillströmningen av nya medlemmar. Framför allt det stora antal stödmedlemmar vi fått.

Vi får nog tänka på att försöka få in våra barn och barnbarn med äkta hälfter som medlemmar.

En ny sektion inom SFK planeras i Helsingborg. **Johan Bohlin** är initiativtagare. Ni som bor i det området tag kontakt med Johan (*se sista sidan*).

Detta är ett mycket fint initiativ som ni säkert får stor glädje av. **På återseende allihop**

Soini

Från julfesten i Osby, närmast kameran Alpo, Irma och Tuulikki på andra sidan bordet Keijo och Seija Yndén.

Foto Carina.

JULFESTEN PÅ BORGEN I OSBY

Den 4 december samlades 71 medlemmar och stödmedlemmar till en eftermiddag i julens tecken.

Vår medlem Helge Franke underhöll med dragspelsmusik och ackompanjerade till allsången, då ett potpurri av jullåtar framfördes med visst bistånd av Sirkka-Liisa och Carina.

Julbordet stod dukat med alla julens rätter, från sill till risgrynsgröt. Alla lät sig väl smaka av läckerheterna. Dragningen på vårt lotteri genomfördes och många vinster utdelades.

Ordf. Soini Andersson tackade kökspersonalen för den goda maten och Helge Franke för hans talangfulla sätt att hantera sitt dragspel. Irja Berggren och Annikki Nilsson fick motta varsin julblomma som tack för sitt arbete under året.

Dags för kaffe med struva och pepparkaka, som smakade utmärkt. Helge Franke med fru framförde en uppskattad tack-

visa på finska. Som avslutning sjöngs unisont den finska nationalsången;

Vårt land, både på svenska och finska.

Den 6 december infaller Finlands självständighetsdag och den dagen uppmanades alla att tända ett ljus för fosterlandet.

Carina

PS. Tack Laila för att du ordnade den fina julfesten.

INNEHÅLL

Irja Wendisch berättar:

Kriget är fortfarande närvarande 2

Jean Cronstedt recenserar boken:

Finland 1944 3

Årsmötet i Eslöv 3

Finsk afton 3

Aktuellt 4

Nya medlemmar 4

Förfrågan ny sektion? 4

Utdrag från en artikel i Helsingin Sanomat 18/10 2009: Irja Wendisch berättar:

KRIGET ÄR FORTFARANDE NÄRVARANDE

I Finland på 1950-talet sydde man själv sina kläder och klippte själv sitt hår. Den värsta kristiden var över, eftersom man kunde bjuda på två sorters socker.

Mor har bakat bullar och lilla Irja blandar energiskt socker i sin kopp.

På den tiden var far alltid på jobbet, i skogen, på bygget eller i fabriken. Även om far var hemma var han inte närvarande. Finland hade varit hårt utsatt under krigsåren. När lugnet infann sig efter fronten kom uttröttade och söndriga män hem och försökte fortsätta livet från vad det varit för ett antal år sedan.

Tystnaden

Det lyckades inte alltid. Kriget flyttade från skyddsrummen till hemmet, till stadens höghus och till ödemarkens upprädda bostäder. När männen låg vid fronten pratade de om sina erfarenheter, nu tystnade de fullständigt. Det fanns män, som behövde stöd och ofta tog man till en flaska brännvin till tröst.

Kriget hade även påverkat barnen. Efter kriget fanns 50.000 föräldralösa, 70.000 krigsbarn, 150.000 evakuerade och hundra eller tusentals barn, vars far var tysk soldat eller rysk krigsfånge. Kriget lämnade också spår efter sig i de i fredstid födda stora barnaskarornas liv.

Nerverna i olag

Barnen på 1950-talet lärde sig snabbt se, vems far var rolig, vems var hård, vems händer skakade, vem som inte kunde sova eller om han sov, väckte familjen med mardrömmar och skrik, vem som kom hem från rumlarresorna virrig i huvudet och körde ut modern och barnen i kylan. Sådana saker brukade man inte prata om. Låt far vara, sa mödrarna med munnen stängd som ett streck.

Ett helt släktled lärde sig förtiga svåra saker och lärde även barnen att göra så. Fotots lilla flicka teg

länge. Barndomen i byn Oikarainen nära Rovaniemi var fattigt men bekymmerslöst och lugnt – då far var borta. När far kom hem från skogsarbete eller från resorna, måste hela familjen vara på sin vakt. Även klar i huvudet var far rastlös och oberäknelig, full var han aggressiv och skrämmande.

"Först när jag blev vuxen förstod jag hur kriget har påverkat även mitt liv", säger Irja Wendisch, 55 år. "När jag var ung tänkte jag att min barndom var svår. Jag förstod inte att fars beteende hade ett samband med krigsupplevelserna. För att förstå detta krävdes tid, avstånd och 30 års boende i Tyskland."

Irja har skrivit boken "Me sotilaiden lapset" (Vi soldatbarn). Hon har skrivit ytterligare några böcker i ämnet.

Trauma – skada

Nu komma i medelåldern, en stor ålderklass av 60-åringar, är i ett annat skede i livet. Gamla traumor, kvävande känslor eller från barndomen ej förklarade saker, kan plötsligt dyka upp i minnet. "Om dessa saker inte förklaras, kan människan bli sjuk." Ordet trauma vill hon helst inte använda, utan skada passar bättre att beskriva krigstidens lämnade törnar. En mors prövningar under hungersnöd påverkar ännu hennes barn och barnbarn vad gäller ämnesomsättningen.

Uppfostran

Krigsupplevelser går också över generationer. När stora grupper har försökt så gott de kunnat undvika föräldrarnas fel beträffande en hård uppfostran, har uppfostran istället blivit släp-phänt. Föräldrarna kan också ha ett så stort känsloliv, att de inte kan uppfostra barnen alls.

Irja har nu funnit sig i sitt öde, men det tog många år. Hon tog studenten i Tyskland och gifte sig med sin tyske fästman. Livet flöt på, men lite före sin 40-års-

Irja Wendisch

dag drabbades hon av utmattning. Genom en vän kom hon till psykoanalys. Efter månaders terapi mötte hon sina djupt liggande minnen och förstod då, att utmattningen berodde på hennes rädslor i barndomen.

Det är nu 65 år sedan kriget slutade, men dess följder ses ännu i det finska samhället.

Om vi sluppit kriget

Vilket land skulle Finland varit om inte vinterkriget brutit ut och fortsättningskriget aldrig hade varit? "Svårt att säga", säger Irja Wendisch. "Men kanske skulle det vara så, att Finland liknade mera Sverige. Man kanske kunde leva lite lättare och kunde tro på, att livet lönar sig."

Irja kallade aldrig sin far för "far". För henne var far alltid Topi, en charmig hästkarl, som grannar och bybor tyckte om, men som inte varit en far för sina barn.

Ritva Liisa Snellman, Helsingin Sanomat har intervjuat Irja Wendisch och har skrivit artikeln.

Irja har bott i Tyskland i hela sitt vuxna liv, men banden till Finland och till hembyn är fortfarande starka.

Översättning från finska och sammandrag: Redaktören.

FINLAND 1944

Krig, samhälle, känslolandskap.

Författare: Henrik Meinander

Förlag: Atlantis

Litteraturen om Finlands öden under andra världskriget är hit-tilldags huvudsakligen skriven av personer, som själva i någon form upplevde detta krig. Som krigsbarn tillhör vi den sista generationen finländare, som också gjorde det. Född 1960 representerar Henrik Meinander, professor i historia vid Helsingfors Universitet, en efterkrigs-generation. Hans syn bygger således helt på föräldragenerationens berättelser, litteraturstudier och vetenskaplig forskning, icke minst egen sådan. Mot denna bakgrund började jag läsa boken med viss nyfikenhet. Hur tolkar den i mina ögon ännu unge Meinander kriget? I vad mån sammanfaller hans bild med min egen? Som erkänt kunnig historiker är han givetvis väl skickad att sammanfatta krigsförloppet och de politiska turerna. Men kan en nutida betraktare som Meinander egentligen någonsin förstå den farofyllda och komplicerade verklighet, som - icke minst känslomässigt - så totalt präglade livet för våra föräldrar och oss själva? I tolv kapitel, ett för varje månad av ödesåret 1944, tar Meinander upp krigshändelser, bombningar, försörjningsläget, stämningläget och vardagslivet i krigets skugga, fredstrevorna, fredsförhandlingarna och glimtvis även opinionen i Sverige. Med utgångspunkt i specifika händelser gör han tillbakablickar och framåtblickar till avgörande skeenden långt utanför Finlands gränser såsom konferenserna mellan Churchill, Roosevelt och Stalin i Teheran i november/december 1943 och i Jalta i februari 1945. Sakligt beskriver han presidenten Risto Rytis självupppoffrande agerande i juni 1944 för att övertala Hitler att till den sviktande finska fronten, från Estland, överföra den då helt nödvändiga tyska hjälpen i form av vapen, flyg och soldater. Han lyfter också fram finansministern Väinö Tanners modiga och rätlinjiga uppträdande, både under kriget och i den efterföljande

Henrik
Meinander
Finland
1944

skamliga, av Stalin påtvingade "krigsansvarighetsprocessen".

I Sverige har historieundervisningen knappast ägnat Finlands överlevnadskamp under andra världskriget någon uppmärksamhet alls. Därom vittnar icke minst våra barnbarns utsagor. I debatten har synen på Finlands vapenbrödraskap med Tyskland sommaren 1941 ibland vittnat om både okunnighet och politisk vinkling. Även i Finland undvek man under "finlandiseringens" årtionden att i onödan reta den mäktiga grannen och avstod från att offentligt påminna om det hot denne under mellanfreden utgjorde. Som Sten Kindlundh i sitt föredrag i Osby under vårt 15-årsjubileum betonade, hade Sovjetunionen efter vinterkriget fritt tillträde genom finskt territorium till sin nyupprättade militära bas på Hangö udd. Stalin förbehöll sig tolkningsföreträde på varje punkt i fredsavtalet och mobiliserade vid flera tillfällen hotfullt vid den nya gränsen. Per Albin Hansson hade avböjt ett statsförbund mellan Finland och Sverige. Inför hotet om att stå illa rustat inför ett kommande ryskt anfall accepterade Finlands regering det oväntade erbjudandet från Tyskland om att få köpa vapen. Oväntat eftersom Hitlers och Stalins diktaturer vid denna tidpunkt ännu var i pakt förbundna med varandra. Valet stod mellan rysk ockupation och ett med moderna tyska vapen utrustat försvar. I denna tvångssituation var svaret givet.

Med fokus på det dramatiska året 1944 ger boken en efterlängtat, objektiv, saklig och välskriven skildring av vitt skilda aspekter av Finlands överlevnadskamp. Den är mycket läsvärd, icke minst för oss i Sverige levande finska krigsbarn. Den unge Meinander har verkligen förstått!

Jean Cronstedt

ÅRSMÖTE I MEDBORGARHUSET, ESLÖV

Den 10 mars samlades ett stort antal medlemmar och stödmedlemmar till årsmöte i SFK. Föreningen har idag 150 ord. medlemmar och 88 stödmedlemmar.

Ordf. Soini Andersson hälsade alla hjärtligt välkomna och en parentation hölls över avlidna medlemmar sedan förra årsmötet. En tyst minut påbjöds.

Samtliga punkter i föredragningslistan genomgicks. Kassören Irja Berggren redovisade den ekonomiska ställningen. Styrelsen omvaldes (se redovisn. sid. 4) Att representera SFK på Riksmötet i Norrköping, valdes Soini Andersson och ersättare Laila Rydzen.

En av våra nya medlemmar, Hilka Oxelcrantz, berättade om sin krigsbarnstid. Leena Strömberg förmedlade sina intryck från sin barndom och ungdom som finskt krigsbarn.

Mötet avslutades med den finska nationalsången på finska och svenska.

Redaktören

FINSK AFTON

Torsdagen den 6 maj kl 19.00
på Kulturhuset Anders i Höör

Elever från klass 8 på Emiliaskolan
i Höör spelar upp delar av Finlands
nationalepos

KALEVALA

Flera föreningar med finsk anknytning är också inbjudna.

Efter föreställningen blir det någon form av förtäring tillsammans med de olika föreningsmedlemmarna.

Passa på tillfället att fräscha upp minnet av Kalevala-eposet och samtidigt bekanta er med andra Finlandssympatisörer.

Entré 50:-

Förtäringen till självkostnadspris
Vi har reserverat ett antal biljetter.
anmäl er snarast till (senast 24/4)

Soini Andersson
tel 0451-591 44

soini.andersson@telia.com

Samling kl 18.30 på Kulturhuset

AKTUELLT

Planerade möten under 2010.

Sommarträff 1/7

Ålagille, planeras i oktober

Julfest, i december

Sektionsmöte

Ö. Göinge

2 juni 2010 i Glimåkra.

Inbjudan skickas ut!

FÖRFRÅGAN

om intresse av att bilda en Nordvästskånsk sektion av SFK.

Hör av dig till

Johan Bohlin,

Svedbergavägen 160

260 35 Odåkra.

Tel. 042-651 32

MEDLEMSAVGIFTEN

Glöm inte medlemsavgiften

Ord.medlem 175:-

Stödmedlem 75:-

Bet. på vårt pg 13 44 19-1

STYRELSEN 2010

Ordförande:

Soini Andersson, Tyringe, omval 1 år

v. Ordförande:

Laila Rydzen, Lomma, 1 år kvar

Kassör:

Irja Berggren, Trelleborg, omval 2 år

Sekreterare:

Veikko Bern, Trelleborg, omval 2 år

Ledamöter:

Liisa Haraldsson, Falsterbo, omval 2 år

Birgitta Berg, Harlösa, 1 år kvar

Markku Juntunen, Arlöv, 1 år kvar

Timo Haapanen, Hässleholm, 1 år kvar

Suppleanter: 1 år

Alpo Persson, Markaryd

Jean Cronstedt, Trelleborg

Revisorer: 1 år

Berndt Jönsson, Hörby

Seppo Sjöberg, Kristianstad

MARJATTA OREDSSON "HEDERSJAZZARE" I JYVÄSKYLÄ

I oktober 2007 arrangerade **Wanhan Jazzin Ystävät** i Jyväskylä en välgörenhetskoncert för att hedra regionens veteraner på jazzmusikens område. De insamlade medlen gick till åldringsvårdens rekreativ verksamhet. Elva manliga musiker och två sångerskor, verksamma redan på 40- och 50-talet, fick ur biskop **Yrjö Sariolas** hand mottaga hedershatt och diplom. En av sångerskorna var **Marjatta Oredsson**, på den tiden känd som **Marjatta Luoto**. Som bekant var Marjatta ett halvsekel senare en uppskattad medlem av vår egen sångkör.

Inför 600 personer utnämnde stadens kanslichef de utvalda musikveteranerna till Finlands första hedersjazzare. Även SFK framför sina gratulationer!

Jean Cronstedt

REDAKTIONEN

Redaktör

Carina Johannesson

Grafisk utformning

Soini Andersson

Tryckning

Per Carlsson

Välkomna med bidrag till tidningen. Nästa nr kommer ut i samband med kallelsen till julfesten

Carina Johannesson

Manne Måns väg 3

296 38 Åus

tel 044-24 79 73

NYA MEDLEMMAR

Nya ordinarie medlemmar registrerade i vår förening:

Hilkka Svensson Knislinge

Hilkka Oxelcrantz Kristianstad

Stödmedlemmar som registrerats:

Katarina Sjövall Lomma

Rikard Sjövall Lomma

Gerd Astikainen Hörby

Britt-Marie Kauranen Osby

Lars Håkansson Kristianstad

Margareta Larsson Glimåkra

Erland Berggren Anderslöv

Ingela Strand Anderslöv

Agneta Ohlin Eslöv

Maria Andersson Malmö

Henrik Oxelcrantz Kristianstad

Vi hälsar Er Varmt Välkomna! Hoppas Ni ska trivas hos oss!